

Kuntayhteistyö ja seudullisen tahtotilan nostattaminen

Kaupsu 31.10.2022, Pauli Korkiakoski, Kotkan kaupunki

SEUTUYHTEISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

- Kotkan-Haminan seudulla (Kotka, Hamina, Pyhtää, Virolahti ja Miehikkälä) pitkä yhteistyöhistoria
 - esim. seudullisen yhteistyön sopimukset, kuntien keskinäisiä järjestelyjä ja sopimuksia, yhteiset yhtiöt, seudullinen päätöksenteko
- Taustat ja yhtäaikaiset prosessit merkityksellisiä, tiedostettava
 - Tässä alustuksessa fokus seutusuunnittelun prosesseissa
 - Seudun kehityskuva ja strateginen yleiskaava
- Aikajänne 2010-2022
 - Keskinäisestä kilpailusta ja osaoptimoinnista seudulliseen yhteistyöhön, luottamukseen ja investointien yhteiseen edistämiseen

KEHITYSKUVA

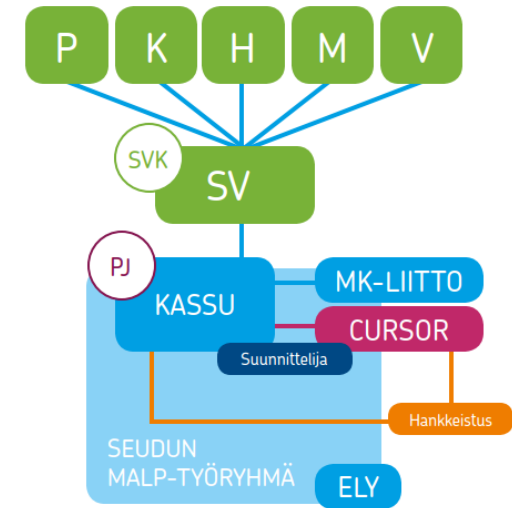
- Yleinen tilannekuva työn käynnistymishetkellä: korostunut kuntalähtöisyys, kilpailuhenkisyys, osin jopa osaoptimointiajattelua, epäileväisyyttä, ei tarkkaa/yhteistä näkemystä toiminnallisesta seudusta, kuntarakennepöytäkeskusteluja (myös epäluuloja), teollisuuden rakennemuutos, MALPE-asiat käsitelty erillisinä..
 - Myös yhteistyötä ja halua sen tiivistämiseen
- Paras-hankkeen velvoittamana Kotkan-Haminan seudulla lähdettiin laatimaan kehityskuvaa: ei koskenut kaikkia seudun kuntia, mutta pienemmätkin mukaan
 - Taustana työssäkäyntialueet ja MAL-yhteensovittaminen
- Käytännön työtä tehtiin tarkoitukseen perustetulla Kassu-työryhmällä ja sen käynnistämisen hankkeen kautta
 - valmistelutyön ”koti” seudun kehittämissyhtiössä Cursor Oy:ssä
 - ohjaus: seutuvaliokunta ja -valtuusto
- v. 2012 Kaakon suunta -kehityskuva, jossa määriteltiin seudun yhdyskuntarakenteen suuret linjat
 - ns. strateginen maankäytön suunnitelma eli ei MRL:n mukainen prosessi

KEHITYSKUVA – Prosessina ja yhteistyön vahvistajana

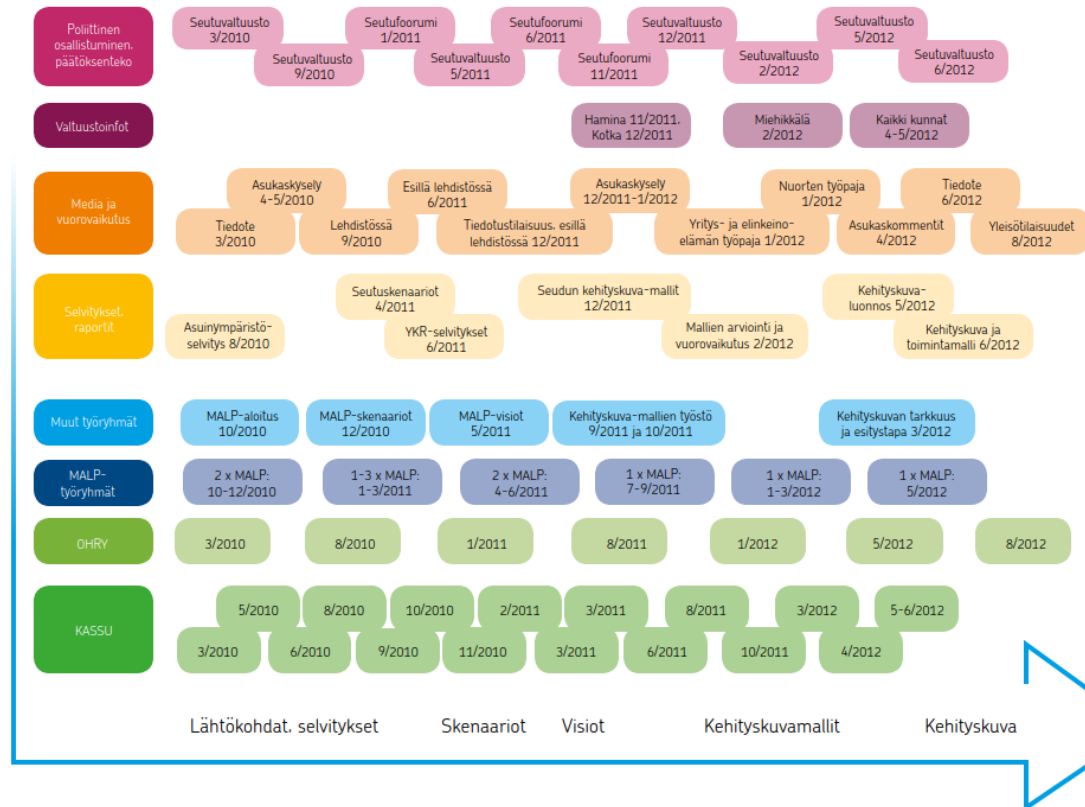
- Työn alussa seudun kunnat **sitoutuivat** kaupunkiseutusuunnitelman laatimiseen **valtuustopäätöksin**: kehityskuva ja seudun strateginen yleiskaava
- **Kassu** vastasi suunnittelusta ja koordinoinnista, **seudullinen päätöksenteko** poliittisesta ohjauksesta, **seutufoorumi** laajemman poliittisen ja kuntakeskustelun areenana
 - MALP –teemoista seudulliset **asiantuntijatyöryhmät**: kuntien, valtion, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin edustus
- Korostetusti: ”Ei kantaa kuntarakenteeseen”.
 - Fokus yhdyskuntarakenteessa, toimintojen yhdensuuntaisuuden tunnistamisessa, yhteisen edun asioissa ja jäsentämisessä, alueiden erityispiirteissä ja vahvuuksissa

Kotkan-Haminan seudullisen suunnittelun organisoituminen

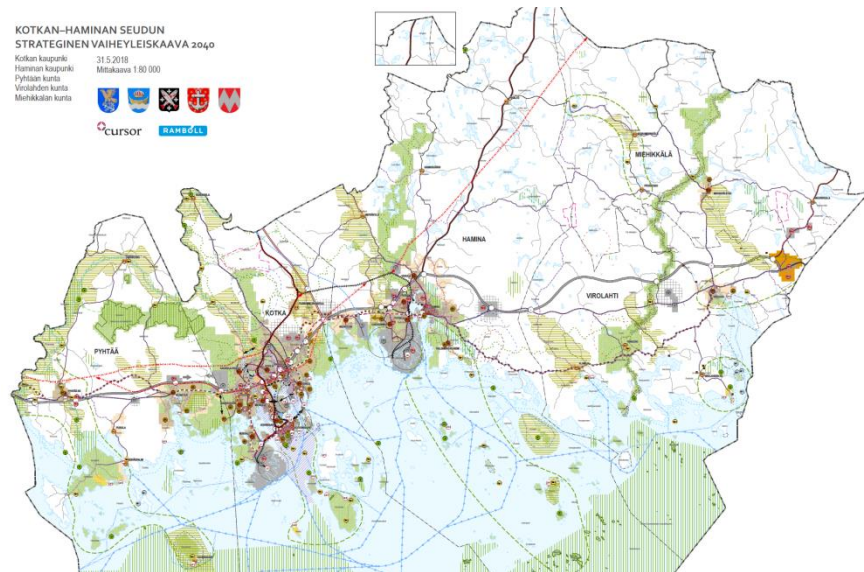
KEHITYSKUVA – Prosessina ja yhteistyön vahvistajana

- Valtava määrä keskustelua, tilaisuuksia ja yhteistyötä. Silti havahtuminen, että tarvitaan vielä erillisiä kuntakohtaisia käsittelyjä.
- Kehityskuva oli oppimisprosessi: seudullisen ajattelu- ja puhutavan, yhteisen näkemyksen ja luottamuksen rakentaminen
- MALP-yhteensovittamisen lisäksi laaja oivallus maankäytön suunnittelun, elinkeinojen kehittämisen ja myynnin yhteistyön tärkeydestä
- Hyväksyttiin kunnanvaltuustoissa v. 2012. Prosessi kanto ja sai kiitosta päättäjiltä.

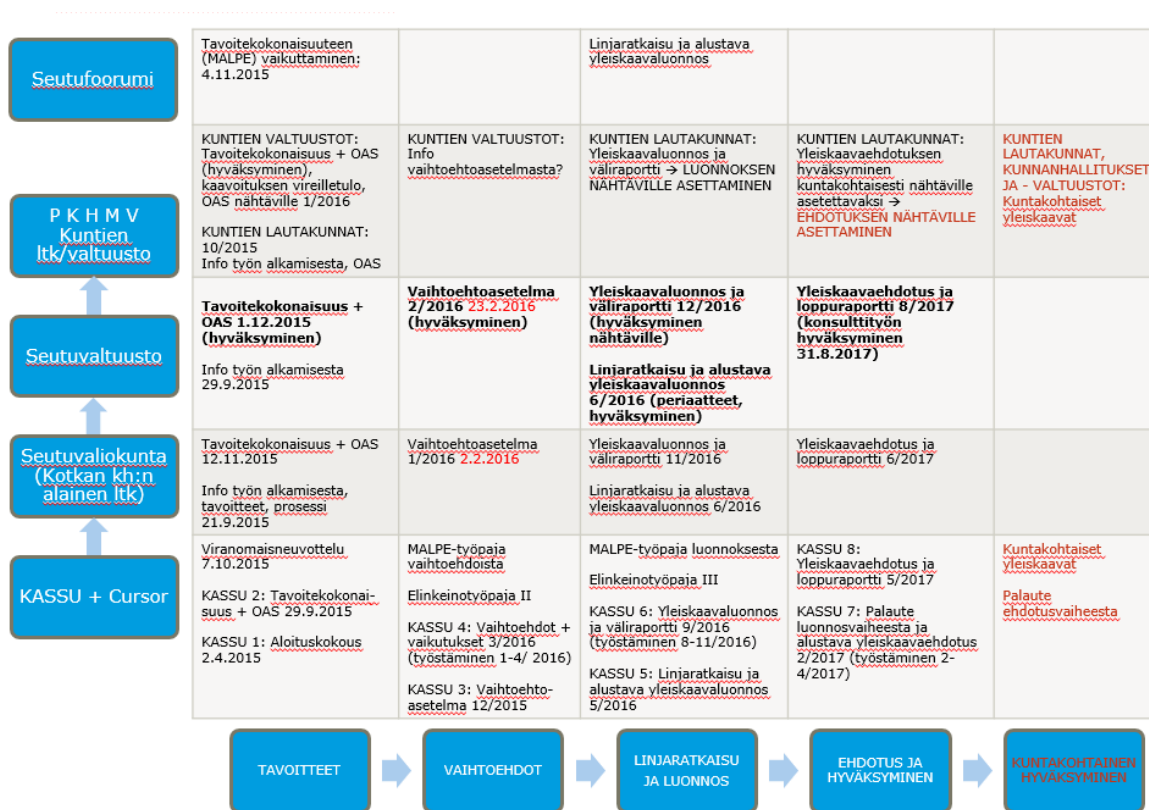
SEUDUN STRATEGINEN YLEISKAAVA

- Seudun kuntien päätökset yhteisen yleiskaavan laatimisesta
- Prosessien välissä vaihe, jossa varmistettiin keskustellen ja päätösin kuntien tahtotila ja sitoutuminen edelleen
 - Selkeä linjaus olemassa olevien rakenteiden hyödyntämisestä
→ ei uutta työtä ohjaavaa yhteistä toimielintä
- Keskeisenä ajurina strategisen maankäytön suunnittelun ja elinkeinokehittämisen yhdistäminen
- Lopulta selkeä näkemys halusta oikeasti hyödylliseen ja merkitykselliseen suunnitelmaan
→ oikeusvaikutteinen suunnitelma
→ MRL:n mukainen prosessi

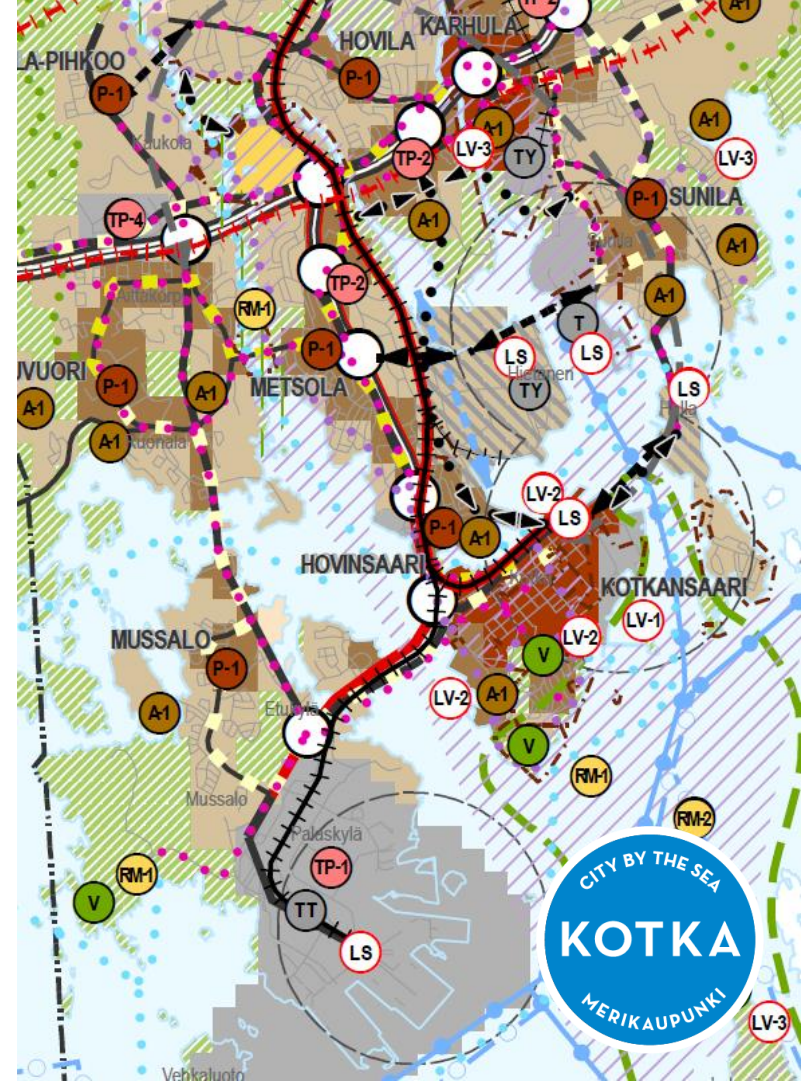
SEUDUN STRATEGINEN YLEISKAAVA

- MRL:n mukainen prosessi:
 - kaavan valmisteluvaiheet, kuntien poliittiset käsittelyt kaikissa kaavavaiheissa, kuulemiset, VNO:t, vuorovaikutus...
- Korostettu vuoropuhelu yrityskentän kanssa: ymmärrystä, arvostusta, tärkeyden oivallusta, luottamusta, mahdollisuuksia

SEUDUN STRATEGINEN YLEISKAAVA

- Seudun tavoitteiden mukainen yhdyskuntarakenne ja alueiden käytön periaatteet
 - Ohjaa seudun kasvua – korostaen mahdollistamista
 - Juridinen työkalu, mutta samalla myös keskustelu- ja viestintäväline
- Kilpailukyky (elinkeinoelämä) – Vetovoima (asuminen, palvelut ja ympäristö)
 - Suunnittelussa elinkeinokärki – vahva kytkeytyminen mm. maakunnan älykkään erikoistumisen ja seudun kasvuohjelman strategisiin linjauksiin
 - Elinkeinoelämältä näkemystä ja ennakointia suunnitteluun ↔ maankäytön suunnittelun keinoin syvyyttä myyntiin ja kehittämiseen
- Hyväksyttiin kunnissa oikeusvaikutteisena v. 2018-2019 taitteessa, yhdessä oikeusvaikutuksettomana
- v. 2022 alusta suunnittelu yhteistyö vastuukuntamallilla, vastuukuntana Kotka

KUNTAYHTEISTYÖ JA SEUDULLISEN TAHTOTILAN NOSTATTAMINEN

- Mikä toimii foorumina yhteistyölle ja **seudullisen** tahtotilan nostattamiselle? Onko tilaa, aikaa ja syvyyttä riittävästi yhteisen näkemyksen ja luottamuksen rakentumiselle?
- Mitkä näkökulmat ovat seudulla erityisiä, yhteisiä, yhdistäviä ja motivoivia? Mitkä aiheet kantavat prosessien yli ja joihin voi tukeutua pitkiä aikoja?
- Mitä riskejä, mahdollisuuksia ja huomioitavia näkökulmia valittuun prosessiin tai menettelytapaan (MRL, ei-MRL, sopimuksellisuus..) liittyy? Pitäisikö sitä jotenkin täydentää tai ”ylikorostaa”?
- Lähtökohtaisen keskusteluasetelman ja keskinäisen luottamuksen tunnistamisen tärkeys. Millä menettelyillä pystytään tukemaan ja rakentamaan pitkäjänteisesti? Rinnakkaisten prosessien merkitys?
- Mitkä ovat herkkiä ja vaikeita aiheita? Sanoittaminen ja mahdollisuuksien mukaan sopiminen, miten käynnissä oleva prosessi liittyy niihin tai miten vaikeita kysymyksiä käsitellään prosessin aikana.

KIITOS!

Yleiskaavoittaja

Pauli Korkiakoski

p. 040 620 8620

pauli.korkiakoski@kotka.fi

